

Impressieverslag DS-colleges werkconferentie 14 februari 2020

De conferentie werd na een
welkomstwoord door []
en opening door []
[] afgetrapt door Prof. Dr.
[] Op prikkelende wijze wist []
[] de zaal te activeren. Hij
hield de aanwezigen voor dat ze
allen werken in een complexe
omgeving waarin dingen soms (vaak)
anders lopen dan gedacht. Dit vraagt
om dynamisch systeemdenken, om
leren gaan met anderen, met
veranderingen en onzekerheden
maar ook met de realiteit. Het is een
recht om onbedreigd je werk te doen

maar ook om te mislukken en daarvan te leren. Een briljante mislukking is een goed voorbereide poging om waarde te creëren maar met een andere uitkomst dan gepland, waar je hopelijk van leert.

Na deze frisse start van de dag gaven de vertegenwoordigers van de 7 colleges hun reflectie op de (toekomstige) samenwerking in de Drechtsteden. Deze pitches varieerden inhoudelijk behoorlijk van elkaar. In het algemeen werd, met veel positieve energie, aangegeven dat er in dit gebied altijd wel op een bepaalde manier zal worden samengewerkt, maar dat er in de huidige samenwerking wel het nodige moet veranderen en dat deze dag als nieuw begin kan worden beschouwd. De meningen verschilden over wat er in de samenwerking veranderd moet worden. Genoemde thema's varieerden van het bundelen van taken, het behouden van de regionale slagkracht maar ook van de lokale identiteit, teruggaan naar de basis van de samenwerking, meer het gesprek aangaan over cultuur dan over structuur, het herijken van taken en lokaal de ruimte vinden, de noodzaak van samenwerkingsgezindheid, energie stoppen in de Drechtsteden(dinsdagen), elkaars belangen inzien en daar naar samenwerken.

Op een aantal punten werd ook meer de scherpte gezocht. Heilige huisje zijn er niet en de Drechtsteden op zich is geen doel. De Drechtsteden kan op onderdelen misschien als minder geslaagd beschouwd worden, maar dan moeten we er zeker van leren. Het is niet noodzakelijk om alles samen te doen, waar het op inhoud kan is meervoudig lokaal ook wenselijk. Er waren ook behoorlijke verschillen te merken. Deze gingen van dat we moeten teruggaan naar de basis en dat er een vernieuwde grondhouding en cultuur moet komen tot de uitspraak dat Dordrecht een service- dan wel centrumgemeente moet worden en hier invulling aan moet geven.

Een veelgehoorde uitspraak was dat we moeten oppassen "het kind niet met het badwater weg te gooien".

Dagvoorzitter [] vatte deze pitches samen en constateerde dat men trots is op de samenwerking en dat deze gekoesterd moet worden, maar dat er ook een breed gedeelde roep is om verandering. Het goede moet behouden blijven in de veranderingen die komen. Voor de rest van de dag was haar oproep om eerlijk en met een open mind te zijn in het gesprek en dat we vooral in elkaar moeten investeren, waarbij de inhoud voorop moet staan.

Vervolgens werd in een world-cafe-setting in vier gemixte groepen uiteen gegaan. Tijdens deze sessies werd aan de hand van vier thema's en daarmee vanuit vier invalshoeken in openheid het gesprek aangegaan. Daarbij wordt er steeds bij roulatie verder gegaan op hetgeen de vorige groep heeft aangegeven zodat er verdieping ontstaat. Hieronder wordt zeer globaal weergegeven wat aan

de hand van die vier thema's over tafel is gegaan. Opgemerkt wordt dat het punten zijn die aan de tafels zijn besproken en dat hier ook tegenstrijdigheden in kunnen zitten.

1. Toekomst, veranderende tijdgeest in sociaal domein (inhoud)

We willen samen verder, maar de route verschilt. Om samen verder te komen moeten aannames en frustraties op tafel komen om ruimte te creëren voor elkaars kracht en talent. Dan creëer je nieuw eigenaarschap. Gedeeld wordt dat we elkaar nog hebben en dat we elkaar versterken en dat de samenwerking in de Drechtsteden ook iets moois is. Bij deze samenwerking gaat het niet zozeer om het construct, maar om de cultuur en vertrouwen in elkaar, waarbij integrale afwegingen niet gemeentegrens gebonden zijn.

Respect is er voor elkaars (verschillende) belangen en profielen en daarmee ook waardering voor lokale initiatieven.

Er is een nieuw arrangement nodig voor nieuwe solidariteit. De problemen zijn niet lineair op te lossen, hier is een netwerkbenadering voor nodig.

2. Lokale uitdagingen en belangen (breder dan inhoud)

Het onderhouden van de relatie is belangrijk, veel gaat goed, daar moeten we ons niet druk om maken (SDD). Daar tegenover wordt aangegeven dat een nieuwe *kathedraal* nodig is of dat de oude opnieuw opgebouwd moet worden, *een nieuw arrangement*. Opbouwen langs fundamentele discussie over ons gezamenlijke belang. In de huidige situatie gaan we elkaar ontwijken als het moeilijker wordt. We moeten elkaar juist versterken en elkaar zaken gunnen en van elkaar willen weten welke belangen spelen en ontspanning zoeken op deze relatie. Zo kan de volume van de regio in ons voordeel gaan werken. Deze verschillende belangen zijn niet enkel de verschillen tussen de stad en de regio en de wens om zelfstandig en onafhankelijk te blijven. Wanneer we niks doen dan verzwakken we en is dat de nieuwe werkelijkheid. Oproep: Breng de scherpte hierin terug!

3. Gemeenschappelijk belang

Klantgericht eigenaarschap en efficiency zijn minder gebaat bij het uit elkaar halen van beleid en uitvoering. Voor de uitvoering van wettelijke taken is het huidige systeem evident maar er is een wens voor meer lokaal beleid en eigenaarschap. Maatwerk is vast duurder maar is niet altijd erg, dit is een lokale keuze. Je bepaalt en betaalt wat je haalt. De zakelijkheid moet terug waarbij vertrouwen en gunnen voorop staat. Dit dient dan wel transparant te gebeuren waarbij inzichtelijk is wat de financiële consequenties zijn. Verder moet helder zijn hoe eigenaarschap, het gemeenschappelijk belang en het individueel belang zich tot elkaar verhouden en dient 'cherry-picking' voorkomen te worden. Tenslotte is er de wens om meer verantwoording af te kunnen leggen aan de eigen gemeenteraad.

4. Sturing, invloed & grip

Er is behoefte om het sociaal domein op regionaal niveau te depolitiseren. Op ruimtelijk-economisch domein is dat gebeurd en dat gaat goed. Er is daar respect voor de verschillen per gemeente. Er is behoefte aan meer integraliteit, ook hoe je met de verschillende instituties werkt. Dit is nu verschillend bestuurlijk georganiseerd. Nieuw eigenaarschap creëren is het streven, waarbij regionaal en lokaal maatwerk elkaar treffen op hetzelfde podium, waarbij geaccepteerd moet worden dat ieder samenwerkingsmodel zo zijn tekortkomingen heeft (bijv. volledige grip).

De inschatting/gevoel is dat ca. 90% goed gaat en dat deel niet gepolitiseerd hoeft te worden. De opzet dat de regionale samenwerking bedoeld was om een gezamenlijk afweging van iedere belangen dient niet vergeten worden. Respect voor elkaars verschillen en drijfveren leidt ook tot inzicht dat we veel samen kunnen doen, hierbij is het uitgangspunt dat vertrouwen de basis vormt voor openbaar bestuur. Afgesloten wordt met de oproep dat we ervan zijn en dat we het samen doen.

Geconcludeerd werd na het world cafe dat het in openheid en scherpheid, met (i.p.v. over) elkaar in gesprek zijn goed is bevallen. Er zijn inhoudelijk zaken gedeeld en er gebeurde ook wat in de relatie (het onderlinge contact) en qua bewustwording. De gesprekken waren on-topic, sneden hout en hadden de goede energie. Er was onderling begrip voor elkaars belangen en standpunten voortkomende uit gedeelde waarden. Er moet worden samengewerkt aan een nieuw arrangement en een nieuwe toekomstbestendige duurzame organisatie. Nagedacht moet worden over de nieuwe manier van samenwerking met inhoud voorop en (lokale) ruimte waar mogelijk. Eigenaarschap en maatwerk zijn daarbij van groot belang.

Na de lunch volgde een tweede ronde van gemeentelijke pitches. Hier werd onder andere ingegaan op hetgeen in de ochtend aan de orde is geweest. Hier kwamen onder andere de volgende punten naar voren:

- We waren pioniers in bestuurlijke samenwerking en het past ons om nu ook weer een doorontwikkeling door te maken naar een Drechtstedensamenwerking 2.0
- De behoefte bestaat om meer inzicht te krijgen. Enerzijds hetgeen wat de gemeenten willen, dus welk maatwerk wenselijk is en wat voor soort (DVO's of aanhaken lokale zaken) en anderzijds informatie hoeveel ruimte daarvoor is (bv wettelijk kader, hoeveel beleid en wat is uitvoering of standaard bv uitkering).
- Een behoefte voor een vervolgesprek, eventueel met de raden, waarin op de samenwerking, cultuur, wederkerigheid en transparantie wordt ingegaan en vervolgens op de inhoud van het sociaal domein.
- Transformatie in sociaal domein is nodig, sommigen zien dat breder dan enkel het sociaal domein.
- De mogelijkheid te onderzoeken of de governance van de SDD zoals de GR DG&J kan worden vormgegeven met een rol voor de inhoudelijk portefeuillehouders. Waarbij ook is gezegd door gemeenten niet perse binnen de bestaande samenwerkingsvorm te willen kijken maar ook b.v. te kunnen denken aan Dordrecht als centrumgemeente/ serviceorganisatie.
- De juiste vragen zijn gesteld. Het heeft echter wel tijd nodig om de verdieping te krijgen om het gesprek aan te gaan over wat we wel of niet samen kunnen doen en wat lokaal belegd moet worden.
- Het belang van de dag als vandaag. Dit proces van bewustwording heeft op zichzelf ook betekenis. We voeren hier met elkaar het goede gesprek daarin moeten we anderen meenemen.
- Sommige gemeenten zijn in de bewustwording en denken qua stip op de horizon of maatwerk al verder, hebben bijvoorbeeld al met hun raad gesproken.
- Het inzicht dat samenwerking en/of verandering daarin voor de ene gemeente urgenter is dan voor de andere gemeente.
- Het belang is gedeeld dat er wat moet worden veranderd in de huidige samenwerking, cultuur en governance en daarin geen heilige huisjes te hebben.
- Vanuit integraliteit aandacht te hebben voor het onderwerp Jeugd en de relatie met de 3 ZHZ gemeenten.

--

De gemeentesecretaris van Dordrecht heeft kort een technische presentatie en duiding gegeven over de mogelijke samenwerkingsmodellen zonder verdere concretisering in consequenties (b.v. voor/nadelen of tijdspad etc); dit mede naar aanleiding van de aangenomen motie in de raad van Dordrecht waarin opdracht zat dit uit te werken en te delen met de collega gemeenten.

--

Vervolgafspraken

Op het einde van de conferentie worden de volgende afspraken gemaakt:

1. Een impressieverslag van deze dag/tafels wordt rondgestuurd

2. De samenwerkingsmodellen worden rondgestuurd.
3. Het is aan ieder college over hoe (besloten of openbaar) en met wie (eerst college of al meteen raad) de bovenstaande zaken besproken worden. Wel is het zaak op enig moment als gemeente de komende periode de raad mee te nemen in het bewustwordingsproces en af te tasten waar voor elke gemeente de stip op de horizon ligt (zonder daarbij al in beton gegoten en geharnast terug te komen naar de volgende conferentie). Dit zodat er duidelijkheid over draagvalk voor de richting ontstaat en hierover in de volgende conferentie gesproken kan worden.
Dordrecht gaat conform de motie in elk geval in gesprek hierover met de gemeenteraad in een openbare vergadering.
4. Portefeuillehouders in het Sociaal Domein gaan onder leiding van het gesprek aan over het verder specificeren wat in het Sociaal Domein lokaal maatwerk inhoudt (waar is per gemeente behoefte aan), welk eigenaarschap hierbij hoort en welke governance daarbij passend is.
5. De uitwerking hiervan wordt besproken op de 2^e conferentie (2 april 2020).